

An Ciste Eorpach um Choigeartú don Domhandú

Dlúthpháirtíocht i bhfianaise an
athraithe

Tugtar tacaíocht d'oibrithe a chailleann a bpoist mar gheall ar thorthaí diúltacha an domhandaithe buíochas leis an Chiste Eorpach um Choigeartú don Domhandú (CECD). Cabhraíonn an CECD leo post eile a fháil a luaithis is féidir nuair a dhúntar cuideachta mhór nó nuair a aistrítear táirgeadh go dtí tír lasmuigh den Aontas Eorpach (AE). Is féidir le Ballstáit a iarraidh ar an Chiste freisin cuidiú le hoibrithe a rinneadh iomarcaíocht orthu de bharr na géarchéime domhanda airgeadais agus eacnamaíche – chaill timpeall 4.5 milliún duine a bpoist san Eoraip idir an chéad ráithe de 2008 agus an chéad ráithe de 2013, go háirithe sa mhonaraíocht agus san fhoirgníocht.

Ó seoladh an CECD sa bhliain 2007 cuireadh in oiriúint roinnt uaireanta é. In ainneoin sin tá an príomhchuspóir céanna aige fós: **dlúth-**

pháirtíocht AE a chur in iúl le hoibrithe a gcuireann móriomarcaíochtaí isteach orthu a mbíonn patrúin trádála dhomhanda athraitheacha mar chúis leo. Cui-reann an Ciste feabhas ar infhostaitheacht na n-oibrithe iomarcacha, go háirithe cuardaitheoirí poist ar bheagán oiliúna agus cuardaitheoirí poist faoi mhíbhuntáiste, rud a chabhraíonn leo deiseanna nua poist a fháil.

Go dtí seo tá tacaíocht chómhaoinithe CECD faighte ag timpeall 30 000 tairbhí ar fud an AE, arbh fhiú í agus beagnach EUR 135 milliún. Fuair timpeall leath de na hoibrithe atá rannpháirteach i dtionscnaimh CECD poist nua nó tá siad féinfhostaithe anois. Cuimsíonn iarratais chiste timpeall 40 eamáil, idir ghluaiseáin, threalamh leictreonach, fhoilsitheoireacht, mhiondíol agus theicstíl.

Bearta tacaíochta

Is é EUR 150 milliún uasbhuiséad bliantúil an CECD (ionstraim speisialta nach cuid de Chreat Airgeadais Ilbhliantúil an AE í) don tréimhse 2014-2020. Tugann sé tacaíocht am-theoranta do phacáiste de bhearta cúnamh pearsantaithe ina gcuirtear san áireamh cuardach poist, socrúcháin seachtrach nó cáiliú/athcháiliú saincheaptha. Déanann údaráis náisiúnta nó réigiúnacha na bearta seo a bhainistiú agus a chur i bhfeidhm, bearta a chuirtear ar fáil i bhfoirm tionscadal a mhaireann dhá bhliain nó níos lú.

Íocann an CECD as 60% de chostas tionscadal más tionscadail iad a ceapadh chun cabhrú le hoibrithe iomarcacha post eile a fháil nó a ngnóilacht féin a chur ar bun. Déanann na Ballstáit ranníocaíochtaí an CECD agus na gníomhaíochtaí a thagann as an méid sin a bhainistiú.

Mar riail, ní féidir feidhm a bhaint as an CECD ach amháin i gcás ina ndéanann fostóir amháin iomarcaíocht ar bhreis is 500 oibrí, soláthróirí agus táirgeoirí iarteachtacha san áireamh. Is féidir feidhm a bhaint as freisin nuair a scaoiltear breis is 500 oibrí chun bóthair in eamáil faoi leith i réigiún máguaird amháin nó níos mó. Tacaíonn

an Ciste freisin le ceantair ina bhfuil méadú mór tagtha ar líon na n-ógchuardaitheoirí poist.

Mionsonraí an CECD

- Uasmhéid bliantúil de EUR 150 milliún
- Beagnach 120 iarratas ó 20 Ballstát AE
- EUR 492 milliún iarrtha chun cabhrú le breis is 106 000 oibrí idir 2007 agus deireadh na bliana 2013
- Iarratais de réir critéar: géarchéim (64), trádáil (53)
- Meánchúnamh CECD in aghaidh an oibrí sa bhliain 2012: EUR 8 670

(An Coimisiún Eorpach, mí na Nollag 2013)

Bearta nua dírithe ar an ghéarchéim

Tháinig laghdú mór ar an fhostaíocht san Eo-raip tar éis na géarchéime eacnamaíche 2008. Cailleadh formhór na bpost sna hearnála-cha seo a leanas: monaraíocht (4.5 m post), foirgníocht (c. 3.7 m), talmhaíocht (breis is milliún post), miondíol (c. 900 000) agus ri-arachán poiblí (c. 500 000).

Leasaíodh rialacha an CECD bhunaidh (2007-2013) sa bhliain 2009 de bharr an choir chun

donais eacnamaíoch seo. An aidhm freisin ná cabhrú leis na hoibrithe, a ndearnadh iomarcaíocht orthu de bharr na géarchéime, poist a fháil arís a luaithe is féidir buíochas le scéimean-na amhail oiliúint chómhaoinithe agus socrúcháin fostaíochta.

Méadaíodh an ráta cómhaoinithe AE ó 50% go 65% go dtí deireadh na bliana 2011, mar "chritéar géarchéime" speisialta le haghaidh iomarcaíochtaí tobanna gan choinne. Clúdaíodh faoin chritéar seo "oibrithe a ndearnadh iomarcaíocht orthu mar gheall ar an ghéarchéim dhomhanda airgeadais agus eacnamaíoch" agus, mar sin, tháinig méadú mór ar líon na n-iarratas CECD ó 15 iarratas sa tréimhse Eanáir 2007-Aibreáin 2009 go 79 iarratas sa tréimhse Bealtaine 2009-Nollaig 2011. Faoi dheireadh mhí na Nollag 2013, rinneadh an chuid is mó d'iarratais ar thacaíocht CECD faoin chritéar géarchéime (64) seachas faoin chritéar trádála (53). Cuireadh foirm leasaithe den chritéar i bhfeidhm don tréimhse 2014-20.

Laghaíodh an tairseach cháilitheachta le haghaidh iarratas CECD go buan sa bhliain 2009 ó 1 000 go 500 oibrí iomarcach in aghaidh na hearnála, an réigiúin nó na cuideachta. Fadaíodh an tacaíocht CECD ó 12 mhí go 24 mhí freisin.

Breisluchas bhuíochas don CECD

- Soláthraíonn an CECD cistiúchán AE chun déileáil le hathrú tapa eacnamaíoch
- Soláthraíonn an CECD tacaíocht anuas ar na sásraí náisiúnta tacaíochta a chuirtear ar fáil nuair a chailleann a lán oibrithe a bpoist
- Tagann páirtithe leasmhara le chéile faoin CECD agus comhchruinnítear acmhainní
- Is féidir leis an CECD bearta a mhaoiniú atá oiriúnaithe do riachtanais, do scileana nó d'ionchais na n-oibrithe

Cén tacaíocht is féidir a thabhairt leis an CECD?

Is féidir tacaíocht a dhíriú ar na hoibrithe a chail-leann a bpoist i mórtheagmhais iomarcaíochta. Ní féidir feidhm a bhaint as an CECD, áfach, chun cuideachtaí a choinneáil ar oscailt nó chun cabhrú lena nuachóiriú nó lena n-athstruchtúir.

Is féidir leis an CECD tionscadail a chómhao-iniú, lena n-áirítear bearta amhail: **cabhrú le cuardach a dhéanamh ar phoist, comhair-le gairmeacha beatha; oideachas, oiliúint agus athoiliúint; meantóireacht agus cóit-seáil; fiontraíocht agus cruthú gnó.** Is féidir

leis an CECD **liúntais oiliúna, liúntais sogh-luaisteachta/athlonnaithe, liúntais choth-abhála nó tacaíocht eile den chineál sin** a sholáthar freisin. Os a choinne sin, ní dhéanann an CECD bearta cosanta sóisialta amhail pinsin agus sochar dífhostaíochta a chómhaoiniú.

An t-aon rud is féidir leis an CECD a dhéanamh ná bearta gníomhacha um an margadh saothair a chómhaoiniú, rud a chabhraíonn le hoibrithe iomarcacha poist a fháil arís. Féadfaidh an CECD “gníomhaíochtaí cur chun feidhme” de chuid Ballstáit a mhaoiniú freisin – amhail gníomhaíochtaí ullmhúcháin, faisnéise, poiblíochta agus rialaithe maidir le húsáid chistiúcháin. Agus pacáistí tacaíochta á gceapadh, bíonn ar na Ballstáit breathnú ar chúlaí, ar thaithí agus ar leibhéil oideachais na n-oibrithe, ar a gcurmas sogh-luaisteachta agus ar na deiseanna poist reatha/ionchasacha sna réigiúin lena mbaineann.

Cláir AE eile a chomhlánú

Na bearta tacaíochta a chuirtear ar fáil do thairbhíthe faoi chistí AE nó faoi bheartais nó faoi chláir AE eile comhlánaítear iad le ranníocaíochtaí airgeadais CECD. Cuirtear ar fáil d'oibrithe ach go háirithe tacaíocht aonair aon-uaire agus fhinideach, a chuimsíonn bearta gníomhacha um an margadh saothair a chuireann le hinf-

hostaitheacht na n-oibrithe agus a áiríthíonn go n-athimeascar go tapa san fhostaíocht iad. Mar sin, tá an CECD difriúil leis an Chiste Sóisialta Eorpach (CSE), ciste atá á chomhlánú aige. Mar an gcéanna le Cistí Struchtúrtha agus Infheistíochta an AE i gcoitinne, leanann an CSE cur chuige straitéiseach fadtéarmach maidir le gníomhaíochtaí amhail foghlaim ar feadh an tsaoil.

Ag brath ar an staid réigiúnach nó náisiúnta, is féidir feidhm a bhaint as an CECD agus an CSE araon. Sna cúigí Limburg, West-Vlaanderen agus Oost-Vlaanderen sa Bheilg, chomhlánaigh an CECD cistiúchán feidearálach, réigiúnach agus CSE trí oiliúint a chur ar fáil d'oibrithe dífhostaithe san earnáil teicstíle. Sa Spáinn, in Galicia agus Castilla la Mancha, chruthaigh an CECD foirme treorach do dhaoine aonair, rud a chuir tacaíocht ar fáil d'oibrithe iomarcacha a bhí níos saincheaptha agus níos solúbtha ná an tacaíocht a chuirfí ar fáil faoin CSE.

Cad iad na hathruithe ar an CECD don tréimhse 2014-20?

Leanfar ar aghaidh leis an CECD do Chreat Airgeadais Ilbhliantúil an AE ón 1 Eanáir 2014 go dtí an 31 Nollaig 2020. Leanfar de thacaíocht shainiúil aon-uaire a thabhairt do na hoibrithe a dhífhos-

taítear mar gheall ar mhóthrúithe struchtúrtha de bharr an domhandaithe, agus de chabhair a thabhairt do na Ballstáit sna cásanna sin chun dul i ngleic leis an dífhostaíocht.

Tháinig méadú ar chómhaoiniú AE sa CECD ó 50% go 60% i mí Eanáir 2014. Cuirtear teorainn, áfach, d'uasmhéid bliantúil EUR 150 milliún le cistiúchán iomlán an CECD. Teorainn EUR 500 milliún a bhí i gceist roimhe sin.

Ionchorpraíodh eilimintí éagsúla nuálacha sa CECD don tréimhse 2014-2020. Mar shampla, **leathnaíodh na catagóirí oibrithe ar féidir leo sochar a bhaint as an Chiste chun daoine féinfhostaithe, oibrithe sealadacha agus oibrithe atá ar théarma seasta a chur san áireamh.** Chomh maith leis an domhandú, **áirítear géarchéimeanna domhanda airgeadais agus eacnamaíocha leis na critéir idirghabhála anois freisin.**

Thairis sin, beidh an **méid céanna daoine óga nach bhfuil i mbun oideachais, fostaíochta ná oiliúna, a bhfuil cónaí orthu i réigiúin le hardráta dífhostaíochta i measc an ógra,** agus oibrithe CECD a fhaigheann tacaíocht faoin iarratas céanna, **in ann sochar a bhaint as tacaíocht CECD, go dtí deireadh na bliana 2017 agus faoi chúinsí áirithe.**

Arís eile, agus le cómhaoiniú CECD, beidh ar na Ballstáit “pacáiste comhordaithe de sheirbhísí pearsantaithe” a leagan amach (lena n-áirítear oiliúint agus athoiliúint shaincheaptha, bearta speisialta am-theoranta amhail liúntais chuardaigh poist nó liúntais soghluaisteachta) a chabhróidh le tairbhíthe sonraithe fanacht sa mhargadh saothair agus poist nua a fháil nó a bpoist féin a chruthú. Dirítear ach go háirithe ar chabhair a thabhairt do dhaoine difhfostaithe scothaosta agus óga, atá faoi mhíbhuntáiste, chun poist nua a fháil.

Leagtar amach sa Rialachán CECD don tréimhse 2014-2020, lena n-aisghairtear an reachtaíocht bhunaigh ó 2006, na rialacha a bhaineann le critéir idirghabhála, le tairbhíthe incháilithe, le hiarratais incháilithe, le bearta srl. de chuid an Chiste.

Bealaí chun na hathfhostaíochta: an CECD á chur i ngníomh

Tar éis 25 bliana a chaitheamh ag obair san earnáil teicstíil sa Spáinn, rinneadh iomarcaíocht ar **Jorge Bolufer**. Bhain Jorge sochar as an tacaíocht CECD a cuireadh ar fáil d’iar-oibrithe teicstíil in Valencia, lena n-áirítear cúrsa fiontraíochta, agus chuir sé bÁCús ar bun i mí an Mheithimh 2012 in L’Alcúdia de Crespins. Dhá bhliain ina dhiaidh sin, bhí ag éirí go hiontach lena ghnólacht nua. “Éirím ag a cúig a chlog gach lá, osclaím an siopa óna seacht a chlog ar maidin go dtí an tráthnóna. Oibrím ar an Domhnach uaireanta, más gá,” a deir sé. “Ach is fiú é agus táim bródúil asam féin as an dúshlán seo a fhreagairt chun a áirithiú go n-éireodh le mo ghnólacht.”

Nuair a chaill **Thomas Phelan** a phost le TalkTalk i mí Dheireadh Fómhair 2011, duine de na 575 fostaí a d’oibrigh in ionad glaoir na cuideachta teileachumarsáide i bPort Láirge in Éirinn, bhunaigh sé Cumann Oibrithe Iomarcacha TalkTalk Phort Láirge agus ghlac sé príomhpháirt in iarratas a dhéanamh ar chúnamh AE faoin chlár CECD. Dá thoradh sin, cuireadh roinnt beart um ghníomhachtú

ar mhargaidh saothair i bhfeidhm go céimneach. Mar shampla, soláthraíodh cúnamh airgeadais chun cabhrú leis na hoibrithe filleadh ar staidéar lánaimseartha nó páirtaimseartha, go háirithe cúrsa céime san eolaíocht chógaíochta in Institiúid Teicneolaíochta Phort Láirge mar aon le nasc-mhodúl le cúrsa céime máistir san ábhar sin. Ar son a chuid foghlama féin san institiúid agus a chuid tacaíochta d’iarchomhghleacaithe, bronnadh an duais “Mac Léinn na Bliana AIB 2013-14” ar an Uasal Phelan i Scoil na hEolaíochta.

Bhain breis is 70% d’oibrithe TalkTalk a chaill a bpoist i bPort Láirge sochar as raon tacaíochta CECD. De bhreis ar a gcuid scileanna a fheabhsú trí chúrsaí oideachais agus oiliúna, bhunaigh daoine aonair áirithe a gcuid gnólaíochtaí féin.

Forbhreathnú ar Iarratais CECD suas go dtí an 31 Nollaig 2013 (An Rialachán CECD 2007-2013)

de réir Ballstáit agus Cineál Iarratais (Critéir Airteagail 1)

Ballstát	Airt. 1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Líon na n-iarratas		Oibrithe sonraithe		Ranníocaíocht CECD iarrtha in EUR milliúin	
BE	géarchéim	0	0	0	1	0	0	0	1	7	2 834	6 885	9,6	26,0
	trádáil	0	0	2	0	0	0	4	6		4 051		16,4	
BG	géarchéim	0	0	1	0	0	0	0	1	1	643	643	1,1	1,1
	trádáil	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
CZ	géarchéim	0	0	0	1	0	0	0	1	1	460	460	0,3	0,3
	trádáil	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
DK	géarchéim	0	0	2	2	1	0	0	5	10	3 600	6 234	38,3	63,7
	trádáil	0	0	0	2	1	2	0	5		2 634		25,4	
DE	géarchéim	0	0	0	1	1	0	0	2	7	1 959	11 349	12,7	44,8
	trádáil	1	0	2	0	0	1	1	5		9 390		32,2	
IE	géarchéim	0	0	3	3	0	0	0	6	7	9 835	10 267	60,6	63,3
	trádáil	0	0	0	0	0	1	0	1		432		2,7	
EL	géarchéim	0	0	0	0	1	0	0	1	1	642	642	2,9	2,9
	trádáil	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
ES	géarchéim	0	0	2	3	4	0	0	9	19	7 448	13 736	20,6	46,9
	trádáil	0	3	0	2	1	1	3	10		6 288		26,4	
FR	géarchéim	0	0	1	1	0	0	0	2	4	5 671	8 478	36,4	61,8
	trádáil	1	0	0	0	0	0	1	2		2 807		25,4	
IT	géarchéim	0	0	0	0	6	0	0	6	12	4 630	12 741	18,7	59,5
	trádáil	3	1	0	0	0	2	0	6		8 111		40,8	
LT	géarchéim	0	0	4	0	0	0	0	4	5	2 413	3 013	2,6	2,9
	trádáil	0	1	0	0	0	0	0	1		600		0,3	

Ballstát	Airt. 1	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Líon na n-iarraitas	Oibríthe sonraithe	Ranníocaíocht CECD iarrtha in EUR milliúin			
MT	géarchéim	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	675	0,0	0,7
	trádáil	1	0	0	0	0	0	0	1		675		0,7	
NL	géarchéim	0	0	7	5	2	0	0	14	16	6 921	8 554	23,7	28,8
	trádáil	0	0	0	1	0	0	1	2		1 633		5,1	
AT	géarchéim	0	0	1	1	2	0	0	4	7	1 608	2 202	22,8	32,5
	trádáil	0	0	0	1	1	0	1	3		594		9,6	
PL	géarchéim	0	0	0	3	0	0	0	3	5	979	1 806	1,2	2,6
	trádáil	0	0	0	0	0	0	2	2		827		1,4	
PT	géarchéim	0	0	1	1	1	0	0	3	5	2 245	4 367	5,4	8,6
	trádáil	1	0	1	0	0	0	0	2		2 122		3,3	
RO	géarchéim	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2 416	0,0	6,5
	trádáil	0	0	0	0	1	1	0	2		2 416		6,5	
SI	géarchéim	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2 554	2 554	2,2	2,2
	trádáil	0	0	0	0	0	0	0	0		0		0,0	
FI	géarchéim	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	5 634	0,0	17,2
	trádáil	1	0	0	0	0	1	1	3		5 634		17,2	
SE	géarchéim	0	0	1	0	0	0	0	1	3	1 500	3 550	9,8	19,6
	trádáil	0	0	0	0	1	1	0	2		2 050		9,8	
Iomlán na 20 BS	géarchéim	0	0	23	23	18	0	0	64	117	55 942	106 206	268,9	491,9
	trádáil	8	5	5	6	5	10	14	53		50 264		223,0	

Seans nach dtiocfaidh roinnt figiúirí le chéile de bharr slánaithe

1) Léirítear an staid a bhí an 31.12.2013 sa tábla.

2) Maolú sealadach lenar leathnailodh raon an CECD chuig an ghéarchéim dhomhanda airgeadais agus eacnamaíoch agus lenar méadailodh cómhaoiniú CECD chuig 65% de na costais iomlána a bhain leis na hiarratais uile ama nglacadh idir an 1 Bealtaine 2009 agus an 30 Nollaig 2011 (Rialachán (CE) Uimh. 546/2009 lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 1927/2006 (IO L 167, 29.06.2009))

3) Bhí ceann de na hiarratais a cuireadh isteach (CECD/2009/022 BS/ Kremikovtsi) neamh-incháilithe (SEC(2010) 993 críochnaitheach an 30.05.2010).

4) Ní chuirtear san áireamh sna staitisticí 11 chás ama n-aistair-raingt ag na Ballstáit iarrthacha.

5) Níl aon iarratas curtha isteach go fóill ar thacaíocht CECD ag ocht mBallstát (31.12.2013): an Eastóin, an Chipir, Laitvia, Lucsamburg, an Ungáir, an tSlóvaic, an Ríocht Aontaithe agus an Chróit (tháinig an Chróit isteach san AE an 1 Iúil 2013).

Tháinig laghdú ar an fhostaíocht ar fud na hEorpa mar gheall ar an domhandú agus ar an ghéarchéim dhomhanda airgeadais agus eacnamaíoch. Pléitear sa bhileog faisnéise seo leis an Chiste Eorpach um Choigeartú don Domhandú (CECD), a chómhaoiníonn tacaíocht d'oibrithe AE a chailleann a bpoist nuair a dhúntar cuideachta mhór, nuair a dhéantar iomarcaíocht ar líon mór oibrithe nó nuair a aistrítear táirgeadh ón AE chuig tír eile lasmuigh den AE. Cuirtear bearta cúnaimh pearsantaithe ar fáil trí údaráis réigiúnacha nó náisiúnta agus féachtar leis na bearta seo cabhrú le daoine atá incháilithe le haghaidh tacaíochta CECD chun post eile a fháil nó chun a ngnólacht féin a chur ar bun.

Is féidir ár gcuid foilseachán a íoslódáil nó liostáil dóibh saor in aisce ag

<http://ec.europa.eu/social/publications>

Is féidir an nuacht is déanaí faoin Ard-Stiúrthóireacht um Fhostaíocht, Gnóthaí Sóisialta agus Uilechuimsitheacht a fháil go rialta ach liostáil don r-nuachtlitir 'Social Europe' saor in aisce ag <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

<https://www.facebook.com/socialeurope>

https://twitter.com/EU_Social

Oifig na bhFoilseachán

Grianghraf clúdaigh: iStockphoto

Le haghaidh aon úsáide nó atáirgthe grianghrafanna nach bhfuil faoi chóipcheart na Aontais Eorpaigh, ní mór cead a fháil ón sealbhóir cóipchirt (ó na sealbhóirí cóipchirt) féin.

© An tAontas Eorpach, 2015

Is ceadmhach aon chuid den fhoilseachán seo a atáirgeadh, ach an fhoinse a admháil.

ISBN 978-92-79-39514-7 (pdf)

doi:10.2767/37107 (pdf)